

วัดหนองปลาไหลเก่า

ชื่อแหล่ง วัดหนองปลาไหลเก่า

เส้นทางเข้าสู่แหล่ง :

สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม :

สภาพภูมิศาสตร์ :

ประวัติ :

เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2551 กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรีได้รับแจ้งทางโทรศัพท์จากพระภิกษุ สัจจิตโต ว่ามีการขุดพบพระโศลกศิระษะมนุษย์ในบริเวณพื้นที่ทำการก่อสร้างกุฏิวัดหนองปลาไหลเก่า อำเภอเขาชัยย้อย จังหวัดเพชรบุรี จึงไปดำเนินการตรวจสอบในวันที่ 19 ธันวาคม 2551 พบว่าบริเวณพื้นที่ที่มีการขุดพบพระโศลกศิระษะมนุษย์ ตั้งอยู่ในเขตหมู่ 2 ตำบลหนองปลาไหล อำเภอเขาชัยย้อย จังหวัดเพชรบุรี เดิมเป็นพื้นที่วัดแต่ได้ถูกทิ้งร้างไป ชาวบ้านเรียกบริเวณนี้ว่า วัดหนองปลาไหลเก่า ปัจจุบันมีการเข้ามาพัฒนาพื้นที่เป็นที่พักสงฆ์สำหรับวิปัสสนากรรมฐาน สาเหตุที่มีการขุดพบพระโศลกศิระษะมนุษย์เนื่องมาจากเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2551 มีการขุดดินเพื่อก่อสร้างบ่อเกรอะ ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของโครงการสร้างกุฏิกรรมฐานถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมายุ 80 พรรษา โดยพื้นที่ที่ขุดพบพระโศลกศิระษะเป็นหลุมที่มีความลึกจากระดับผิวดิน 1 เมตร ลักษณะของพระโศลกศิระษะถูกฝังอยู่ในท่านอนหงาย หันศีรษะไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ บริเวณเหนือพระโศลกศิระษะพบชิ้นส่วนไม้ ซึ่งคงจะเป็นส่วนประกอบของโลงไม้ที่ใส่โครงกระดูกมนุษย์โครงดังกล่าว นอกจากนี้ไม่มีการพบหลักฐานโบราณวัตถุประเภทอื่นๆที่ฝังอยู่ร่วมด้วย อันจะบ่งบอกถึงประเพณีการฝังศพของคนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ หรือสมัยกึ่งก่อนประวัติศาสตร์ หรือ สมัยประวัติศาสตร์ตอนต้น

ส่วนข้อมูลประวัติพื้นที่ดังกล่าวที่ได้จากการสัมภาษณ์หลวงพ่อดุสิต อัครโม อายุ 75 ปี นางแฉล้ม จันทร อายุ 76 ปี และนางเย็น บัวแดง อายุ 73 ปี ทำให้ทราบว่า สภาพพื้นที่บริเวณนี้เป็นเนินดินที่ล้อมรอบด้วยทุ่งนา ห่างจากคลองหนองปลาไหลประมาณ 1 กิโลเมตร มีการขุดตักหน้าดินบางส่วนออกไปจึงทำให้พื้นที่บางส่วนกลายเป็นพื้นที่ราบ บริเวณพื้นที่ทางด้านทิศเหนือของโครงการสร้างกุฏิกรรมฐานฯเคยเป็นที่ตั้งโบสถ์เก่า เมื่อประมาณ 60-70 ปีมาแล้ว ส่วนพื้นที่ทางตะวันตกเป็นป่าช้าสำหรับฝังศพผู้ใหญ่ และพื้นที่ทางตะวันออกของโครงการสร้างกุฏิกรรมฐานฯเป็นป่าช้าสำหรับฝังศพเด็ก

หลักฐานทางด้านโบราณคดี :

เจดีย์ก่ออิฐถือปูน บริเวณด้านหน้าพระอุโบสถเก่าในปัจจุบันยังมีเจดีย์ก่ออิฐถือปูนประดับลวดลายปูนปั้นตั้งอยู่จำนวน 2 องค์ ลักษณะเป็นเจดีย์ที่มีฐานทรงกลมและฐานสี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสอง แต่มีการซ่อมแซมใหม่ ด้วยการพอกและต่อเติมองค์ระฆังโดยฝีมือช่างพื้นเมือง กำหนดอายุจากรูปทรงของเจดีย์ทั้งสององค์นี้ว่าอาจจะมียุสมัยเก่าไม่เกินไปกว่าช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และมีการนำอิฐบางส่วนจากฐานพระอุโบสถเดิมมาปูเป็นพื้นที่ทางเดินตามแนวขอบสระน้ำทางทิศใต้

โบราณวัตถุที่สำรวจพบ ได้แก่

อิฐ ที่มีขนาดความกว้าง 14.5 เซนติเมตร ขนาดความยาว 28-33 เซนติเมตร ความหนา 4.5 เซนติเมตร และอิฐที่มีขนาดความกว้าง 11เซนติเมตร ความยาว 23 เซนติเมตร ความหนา ประมาณ ๕-๖ เซนติเมตร

กระเบื้องดินเผาทางแหลมพบทั้งที่เป็นแผ่นสมบูรณ์และแตกเป็นชิ้นส่วน วัดขนาดกระเบื้องดินเผาแผ่นที่สมบูรณ์ มีความกว้าง 11.5 เซนติเมตร ความยาว 18.2 เซนติเมตร ความหนา 0.5 เซนติเมตร

พระพุทธรูปขนาดเล็ก แบบ “พระแก้ว” ทำจากไม้ โลหะและดินเผา พบทั้งที่สมบูรณ์ และชำรุดหักหาย จำนวน 16 องค์ ทำปางมารวิชัย ขนาดความสูงระหว่าง 3.5-6.2 เซนติเมตร ฐานกว้าง 2.5-3.5 เซนติเมตร ความหนา 1-1.8 เซนติเมตร

เต้าปูนทำจากทองเหลือง ขนาดความสูง 5.2 เซนติเมตร ปากกว้างประมาณ 3.4 เซนติเมตร

ฝาภาชนะทองเหลือง จำนวน 2 ชิ้น ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางระหว่าง 3-5.4 เซนติเมตร ความหนา 0.4-1 เซนติเมตร และฝาจุกขวดแก้ว ขนาดความสูง 4.3 เซนติเมตร ความกว้าง 2.7 เซนติเมตร

โบราณวัตถุเหล่านี้เป็นโบราณวัตถุที่หลงพ้อสะอาด อุดมโม รวบรวมได้มาจากการไถพื้นที่บริเวณฐานพระอุโบสถเก่าซึ่งเป็นการพบโบราณวัตถุมาก่อนที่จะมีการขุดพบโครงกระดูกมนุษย์ในบริเวณโครงการสร้างกุฏิกรรมฐานฯ

การกำหนดอายุสมัย : รัตนโกสินทร์สมัยรัชกาลที่ 5

การประกาศขึ้นทะเบียน : ยังไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน

รูปแบบของแหล่งโบราณคดี :

วันเวลาที่ปฏิบัติงาน : 19 ธันวาคม 2551

ผู้ปฏิบัติงาน : นางสาวพยุ่ง วงษ์น้อย นางสาวสุรียา สุดสวาท นายณรงค์ศักดิ์ มณีวรรณ

ที่มาของข้อมูล :

ภาพประกอบ:

เจดีย์สององค์ที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก บริเวณด้านหน้าของพื้นที่ซึ่งเดิมเคยเป็นที่ตั้งของพระอุโบสถ
วัดหนองปลาไหลเก่า

ตัวอย่างอิฐดินเผาที่เก็บรักษาอยู่ในบริเวณที่พักสงฆ์
วัดหนองปลาไหลเก่า

ตัวอย่างแผ่นกระเบื้องดินเผาที่เก็บรักษาอยู่ในบริเวณที่พักสงฆ์ วัดหนองปลาไหลเก่า

แผ่นปูน ซึ่งสันนิษฐานว่าเดิมน่าจะเป็นพื้นของพระอุโบสถวัดหนองปลาไหลเก่า

โบราณวัตถุที่พบจากบริเวณฐานพระอุโบสถเดิมของวัดหนองปลาไหลเก่า และในปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่
หลวงพ่อสะอาด อัครมโม

พระพุทธรูปทำจากไม้ และดินเผา
ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพชำรุด
เหลือเพียงส่วนฐานพระพุทธรูป

ฝาจุกขวดแก้ว

พระพุทธรูป ปางมารวิชัย ทำจากโลหะ(เนื้อตะกั่ว)

เต้าปูนและฝาภาชนะทองเหลือง